

อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*
A Scenario of Vocational Education in the Digital Era of Educational
Institutions Under the Office of Vocational Education Commission

¹นิรันดร์ สมมติ, สุวิมล โฟธิ์กลิน และ จินณวัตร ปะโคทัง

¹Nirun Sommut, Suwimol Phoglin and Jinnawat Pakotang

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

¹Faculty of Education, Ubon Ratchathani Rajabhat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: nirun.sg61@ubru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา 2) ศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล 3) นำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ตามระเบียบวิธีการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการจำนวน 201 คน การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ระยะที่ 2 ศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ระยะที่ 3 นำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 2) แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบันระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =4.09, S.D.=0.83) และสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =2.86, S.D.=1.13) 2) อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสม หลักการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอน เครือข่ายความร่วมมือ การบริหารจัดการ การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร และคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา 3) การนำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นสอดคล้องทั้ง 8 ด้าน เช่น ครูปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยการความสะดวก สร้างพันธมิตรระดับพื้นที่ มีระบบการจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ กำหนดมาตรฐานครูอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ: อนาคตภาพ; การจัดการศึกษา; อาชีวศึกษา; ยุคดิจิทัล

Abstract

This research article aimed 1) to study current conditions and problems of vocational education 2) to study a scenario of vocational education in the digital era 3) to present a scenario of vocational education in the digital era by using Ethnographic Delphi Future Research (EDFR) and mixed methods. The sampling group was 201 directors and deputy directors. The research consisted of three phases; phase one was studying current conditions and problems of vocational education in the digital era, phase two was studying a scenario of vocational education in the digital era and phase three was presenting the scenario of vocational education in the digital era. The research tools were 1) five levels of rating scale questionnaires and 2) semi-structured interviewing forms. The statistics used in quantitative data analysis were mean and standard deviation, for qualitative data were content analysis, median, mode and inter-quartile range.

The research findings showed as follows: The current conditions and problems in vocational education showed that the current operating conditions were at a high level with the average $\bar{x}=4.09$ and S.D.=0.83 and the problem conditions were at a medium level with the average $\bar{x}=3.03$ and S.D.=1.13 A scenario of vocational education in the digital era are these 8 aspects: the appropriate concepts and theories, the principles of vocational education, the teaching, the cooperation network, the management, the curriculum development, the human resource development and the characteristics of graduates. Presenting a scenario of vocational education in the digital era of educational institutions under the Office of the Vocational Education Commission, the experts had consistent opinions on all 8 aspects. For example; from teacher become facilitator, establishing a local coalition, having a large database management system, specifying standards for vocational teachers, graduates know foreign languages.

Keywords: Scenario; Vocational; Education; the Digital Era

บทนำ

ปัจจุบันโลกก้าวเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเกิดขึ้นทั่วโลกทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และเทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การพัฒนาของเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมในระดับโลกมีการเปลี่ยนแปลงจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารและการคมนาคมขนส่งที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การแลกเปลี่ยนสินค้า และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศ

ต่างๆ ทั่วโลก (Office of the National Economics and Social Development Council, 2017) มีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 นอกจากนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศ (Office of Education Council, 2017) กำหนดวิสัยทัศน์คือคนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรม เพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ กำลังคนมีทักษะที่สำคัญจำเป็นและมีสมรรถนะตรงตามความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่จัดการศึกษาผลิตบัณฑิตที่มีความเชี่ยวชาญและเป็นเลิศเฉพาะด้าน

Royal Thai Government Gazette (2008) การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อผลิตและพัฒนาากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผลิตและพัฒนากำลังคนในการเข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นส่วนใหญ่ทั้งในระดับแรงงานฝีมือ และแรงงานกึ่งฝีมือ ด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกภาคปฏิบัติควบคู่กับการศึกษาภาคทฤษฎี ทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการเพิ่มศักยภาพแรงงานไทยคือ ทักษะทางด้านความสามารถทางภาษาอังกฤษ ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและทักษะความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่มีความจำเป็นต้องพัฒนาควบคู่ไปคือทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความรู้หลากหลาย ความคิดสร้างสรรค์และความคิดแบบผู้ประกอบการ การสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

การจัดการอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล คือการมุ่งเน้นผลิตคนให้มีทักษะเพื่อนำไปสู่การพัฒนา นวัตกรรม เพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ทางการค้าหรือการบริการ พัฒนาค้นให้มีคุณลักษณะและทักษะในศตวรรษที่ 21 นำประเทศไปสู่การพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นให้ผู้เรียนมีสมรรถนะในวิชาชีพที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล มีความฉลาดและเท่าทัน กับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยใช้ชีวิตอย่างมีความสุข แต่การศึกษา 4.0 คือ การเรียนการสอนที่สอนให้นักศึกษา สามารถนำองค์ความรู้ที่มีอยู่ทุกหนทุกแห่งบนโลกนี้มาบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนา นวัตกรรมต่างๆ มาตอบสนองความต้องการของสังคม ซึ่งการเรียนการสอนในปัจจุบัน ยังคงห่างไกลในหลายๆ มิติ เช่น ไม่เคยสอนให้ผู้เรียนได้คิดเองทำเอง ส่วนใหญ่ยังคงสอนให้ทำโจทย์แบบเดิม ๆ (Nilsook, 2018)

ความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการกำลังคนและการผลิตกำลังคนของประเทศเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจะยังคงเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต ถ้าไม่มีการดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง ทั้งนี้เนื่องจากการผลิตกำลังคนส่วนใหญ่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ สถาบันหรือสถานศึกษาต่างๆ เลือกผลิตกำลังคนไปตามขีดความสามารถทางทรัพยากรของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาคนว่างงานไปพร้อมๆ กับปัญหาการขาดแคลนกำลังคน โดยประเด็นสำคัญที่ควรตระหนักถึงคือ การผลิตนักศึกษาของสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่มีการเปิดหรือขยายสถาบันการศึกษาอย่างรวดเร็ว และเปิดสอนในสาขาที่คล้ายกันหรือซ้ำๆ กัน อาจจะมีได้เน้นในเรื่องคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมมีผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ

อนาคตภาพการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษา แต่ยังไม่มีการวิจัยที่เฉพาะเจาะจงถึงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษายุคดิจิทัล ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามระเบียบวิธีวิจัย EDRF ที่เป็นการคาดการณ์อนาคตโดยอาศัยความแม่นยำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถนำผลจากการวิจัยที่มองเห็นภาพในอนาคตเสนอให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาใช้เป็นสารสนเทศพื้นฐานในการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และยุทธศาสตร์ (Strategy) ในอนาคตได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. เพื่อนำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ตามระเบียบวิธีการวิจัยอนาคตด้วยเทคนิค EDRF (Ethnographic Delphi Future Research) แบ่งเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ระยะที่ 2 ศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิค EDRF

ระยะที่ 3 นำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) การศึกษาด้านเนื้อหา เอกสาร แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

(1) ศึกษาค้นคว้าหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ความเป็นมาและสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษายุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560–2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 แนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตร ความ

เป็นมาของการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แล้วจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเป็นกรอบในการวิจัยแล้วเขียนสรุปสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(2) สร้างเครื่องมือการวิจัยสภาพปัจจุบันและปัญหาแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รายตรวจสอบ จากนั้นนำเครื่องมือไปสอบถามผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการ

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ การศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิค EDFR โดยดำเนินการ 3 ขั้นตอนดังนี้

(1) ขั้นตอนการทำ EDFR รอบที่ 1 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน โดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งมีโครงสร้างเพื่อคาดการณ์อนาคต (Future Scenario) นำมาสรุปวิเคราะห์เนื้อหา รวบรวมเป็นภาพรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด เพื่อกำหนดเป็นข้อคำถามในรอบต่อไป

(2) ขั้นตอนการทำ EDFR รอบที่ 2 การให้ผู้เชี่ยวชาญตอบแบบสอบถามปลายเปิดแบบประมาณค่า 5 ระดับ ที่พัฒนาคำตอบมาจากรอบที่ 1 ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

(3) ขั้นตอนการทำ EDFR รอบที่ 3 ส่งแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ปรับปรุงจากรอบที่ 2 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมตอบแบบสอบถาม เพื่อยืนยันรวมถึงการตัดสินอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน ฐานนิยม ผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน (Mo-Md.) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range: IR) โดยเลือกจากข้อที่มีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.5 ขึ้นไปและค่า IR ที่มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับ 1.5 และผลต่างระหว่างค่าฐานนิยมกับค่ามัธยฐาน มีค่าไม่เกิน 1 แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องกัน จากนั้นเขียนภาพอนาคตภาพการจัดการศึกษาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การนำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยจัดประชุมปรึกษาหารือเพื่อนำเสนอผลการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นสรุปอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ดังนี้

(1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการจำนวน 6 ประเภทสถานศึกษาจำนวน 201 คน จากประชากรจำนวน 6 ประเภทสถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค จำนวน 124 คน วิทยาลัย

อาชีวศึกษา จำนวน 37 คน วิทยาลัยสารพัดช่าง จำนวน 52 คน วิทยาลัยการอาชีพ จำนวน 139 คน วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี จำนวน 43 คน และวิทยาลัยเทคโนโลยีและการจัดการ จำนวน 12 คน รวมทั้งสิ้น 407 คน

(2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล การสัมภาษณ์และการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ เป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งหมด 21 คน โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาคุณสมบัติผู้เชี่ยวชาญในข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อ ประกอบด้วย

1. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้บริหารระดับสูงของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 3 คน

2. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับการจัดการศึกษาด้านการศึกษา จำนวน 6 คน

3. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 6 คน

4. เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานประกอบการ โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานประกอบการภาคเอกชน จำนวน 6 คน

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ผู้วิจัยนำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ต่อผู้ทรงคุณวุฒิตามกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดเข้าร่วมประชาพิจารณ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวมทั้งหมด 23 คน ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับการจัดการศึกษาด้านการศึกษา จำนวน 8 คน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 5 คน

3. ผู้บริหารสถานประกอบการ โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานประกอบการภาคเอกชน จำนวน 3 คน

4. ผู้บริหารการศึกษา โดยกำหนดคุณสมบัติเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน

5. อาจารย์จากคณะครุศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จำนวน 6 คน

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด คือ

(1) แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และเก็บข้อมูลการทำ EDR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 รายตรวจสอบ ซึ่งแบบสอบถามมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง โอกาสที่อนาคตนั้นจะเกิดขึ้นมีมากที่สุด
- 4 หมายถึง โอกาสที่อนาคตนั้นจะเกิดขึ้นมีมาก
- 3 หมายถึง โอกาสที่อนาคตนั้นจะเกิดขึ้นมีปานกลาง
- 2 หมายถึง โอกาสที่อนาคตนั้นจะเกิดขึ้นมีน้อย
- 1 หมายถึง โอกาสที่อนาคตนั้นจะเกิดขึ้นมีน้อยที่สุด

การแปลความหมายข้อมูลผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลผลตามเกณฑ์ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง เห็นด้วยน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด

(2) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 1 โดยผู้วิจัยจัดเตรียมข้อมูลการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล เพื่อประกอบการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการสัมภาษณ์จริงจะได้ติดต่อกับกรอบหรือประเด็นในการสัมภาษณ์ที่เตรียมไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านจะคาดการณ์แนวโน้มในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล

ขั้นตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1) การส่งแบบสอบถามแบบประเมินค่า 5 ระดับ ไปยังกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหา และการทำ EDR รอบที่ 2 และรอบที่ 3 โดยการส่งหนังสือทางไปรษณีย์จากบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี และตอบกลับหาผู้วิจัยโดยตรงที่วิทยาลัยสารพัดช่างอุบลราชธานี

(2) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับการทำ EDR รอบที่ 1 โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง บันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์แล้วนำกลับมาวิเคราะห์ข้อมูล

(3) การประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมประชุมเพื่อให้ความคิดเห็น คำแนะนำและเสนอแนะอนาคตภาพที่เป็นผลจากการวิจัยระยะที่ 2

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐาน แล้วสรุปสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล

(2) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) (รอบที่ 1) ผู้วิจัยอ่านค่าบันทึกคำให้สัมภาษณ์และรายละเอียดที่ได้จากการถอดคำให้สัมภาษณ์ทั้งหมด จัดพิมพ์และถอดเทป สรุป จำแนก จัดกลุ่มข้อความการให้สัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคลเพื่อตรวจสอบแก้ไขเพิ่มเติมข้อความนอกเหนือจากการให้สัมภาษณ์ได้อย่างอิสระและส่งผลการตรวจยืนยันกลับให้ผู้วิจัยอีกครั้ง

(3) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม (รอบที่ 2) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์หาค่ามัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) เป็นรายข้อเพื่อพิจารณาเลือกแนวโน้มที่เป็นไปได้ในระดับมากขึ้นไปและมีความสอดคล้องกันระหว่างความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาทิศทางของแนวโน้มที่เป็นภาพอนาคตต่อไป

ผลการวิจัย

สรุปผลการศึกษาวิจัยอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พบว่า

วัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วยด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านเครือข่ายความร่วมมือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนานุเคราะห์ และด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ในภาพรวมระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)=4.09, S.D.=0.83) และสภาพปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)=2.86, S.D.=1.13)

วัตถุประสงค์ที่ 2 การศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลการวิจัยอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ดังนี้

อนาคตภาพด้านที่ 1 แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสม ได้แก่ (1) ทฤษฎีภาวะผู้นำยุคดิจิทัล (2) ทฤษฎีการบริหารความเปลี่ยนแปลง (3) ทฤษฎีการบริหารนวัตกรรมและเทคโนโลยี (4) ทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม (5) ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ (6) ทฤษฎีการบริหารความเสี่ยง (7) ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ

อนาคตภาพด้านที่ 2 หลักการจัดการศึกษา ได้แก่ (1) การจัดการอาชีวศึกษาในหลักสูตรที่ทันสมัย (2) การจัดการอาชีวศึกษาที่ยกระดับการเรียนการสอน (3) การจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการหรือระบบอาชีวศึกษาทวิภาคี (4) การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลิตคนสู่การพัฒนาวัตกรรม (5) การจัดการศึกษาที่สร้างผู้เรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ (6) การจัดการศึกษาที่ผลิตคนอาชีวศึกษายุคใหม่ (7) การจัดการศึกษาที่ปรับเข้าสู่ประเทศไทย 4.0 ได้ด้วยการปรับตนเองเป็นอาชีวศึกษา 4.0 (8) การจัดการศึกษาที่ผลิตคนที่จะไปประกอบอาชีพอิสระและเป็นผู้ประกอบการสมัยใหม่

อนาคตภาพด้านที่ 3 การจัดการเรียนการสอน ได้แก่ (1) ช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้เรียนพัฒนาตนได้เต็มศักยภาพ (2) ปรับเปลี่ยนบทบาทครูมาเป็นโค้ชเป็นที่ปรึกษา (3) พัฒนาให้ผู้เรียนรุ่นใหม่เน้นสมรรถนะที่หลากหลาย (4) พัฒนาผู้เรียนให้สามารถนำความรู้ในห้องเรียนมาประยุกต์ใช้ในสังคมได้ (5) พัฒนาทักษะและกระบวนการคิดวิเคราะห์ (6) ใช้วิทยากรและใช้สื่อการสอนจากภาคเอกชนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ (7) จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อดิจิทัลเสมือนจริง (8) สร้างให้ผู้เรียนรู้อย่างเท่าทันกับสื่อเทคโนโลยี (9) พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศ (10) ฝึกนิสัยให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้การค้นคว้าด้วยตนเอง (11)

จัดการสารสนเทศและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม (12) ใช้ STEM เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ (13) พัฒนาทักษะการดำเนินชีวิต (14) จัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม (15) สนับสนุนการศึกษาต่อในต่างประเทศ

อนาคตภาพด้านที่ 4 เครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ (1) มีภาวะผู้นำเครือข่ายที่ดี (2) สร้างเครือข่ายพันธมิตรกับสถานศึกษาอื่นตลอดจนกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน (3) ให้ความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย (4) การร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นระหว่างผู้บริหารองค์กรในทางการศึกษากับผู้บริหารเครือข่าย (5) การร่วมเป็นพันธมิตร (6) การเข้าร่วมใช้สิทธิในการตัดสินใจ (7) การควบคุมการตัดสินใจโดยเครือข่าย (8) การเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรที่ก่อให้เกิดความร่วมมือและความยืดหยุ่น (9) สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มากกว่าการเน้นเรื่องการแข่งขัน

อนาคตภาพด้านที่ 5 การบริหารจัดการ ได้แก่ (1) การพัฒนาระบบบริหารจัดการให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (2) พัฒนาด้านวิชาการตามกลุ่มพื้นที่ (3) การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี (4) การสร้างคลังสื่อและแหล่งเรียนรู้ดิจิทัล (5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีภายในสถานศึกษาให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย (6) พัฒนาสภาพแวดล้อม ภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (7) พัฒนาห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน ห้องสมุด มีครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับยุคดิจิทัล (8) มีการพัฒนาระบบกองทุนเพื่อการพัฒนาการอาชีวศึกษา

อนาคตภาพด้านที่ 6 การพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ (1) การปรับหลักสูตรการเรียนการสอนให้ทันสมัยสอดคล้องกับโลกยุคใหม่ (2) หลักสูตรจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนกล้าที่จะคิดนอกกรอบหรือต่อยอดจากตำราเรียน (3) พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนระบบทวิภาคี (4) เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอาชีพ (5) จัดหลักสูตรที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่ตั้งสถานศึกษา

อนาคตภาพด้านที่ 7 การพัฒนาบุคลากร ได้แก่ (1) การยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา (2) การพัฒนาสมรรถนะครูอย่างมืออาชีพ (3) การแลกเปลี่ยนครูหรือบุคลากรในการเรียนรู้ในสถานประกอบการ (4) คุณภาพครูอาชีวศึกษาโดยวัดคุณภาพเชิงประจักษ์ (5) ได้รับการพัฒนาวิชาชีพตนเองอย่างต่อเนื่อง (6) ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมตามเกณฑ์ความสามารถ

อนาคตภาพด้านที่ 8 คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ได้แก่ (1) มีทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน (2) มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ (3) มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิริยาสำนึกที่ดี (4) มีความเชี่ยวชาญเทคโนโลยี (5) ภูมิใจและรักษาเอกลักษณ์ของชาติ (6) มีทักษะที่จำเป็นในยุคดิจิทัล คือ 1) ทักษะการแก้ไขปัญหา 2) การคิดวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ 3) ความคิดสร้างสรรค์ 4) ความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการคน 5) ทำงานกับคนต่างวัฒนธรรมและต่างวัย 6) ความฉลาดทางอารมณ์ 7) ทักษะการเรียนรู้ 8) การเล่าเรื่องและการสื่อสาร

วัตถุประสงค์ที่ 3 การนำเสนออนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ผลการประชุมประชาพิจารณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อผลการวิจัยอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยมีความ

คิดเห็นสอดคล้องทั้ง 8 ด้าน แต่มีบางประเด็นที่มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เช่น ครูปรับบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างพันธมิตรระดับพื้นที่ มีระบบการจัดทำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ กำหนดมาตรฐานครูอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ภาษาต่างประเทศ

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้เทคนิค EDFR ผู้วิจัยเขียนภาพอนาคต แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล

จากภาพที่ 1 อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 8 ด้านคือ (1) แนวคิดทฤษฎีที่เหมาะสม (2) หลักการจัดการศึกษา (3) การจัดการเรียนสอน (4) เครือข่ายความร่วมมือ (5) การบริหารจัดการ (6) การพัฒนาหลักสูตร (7) การพัฒนาบุคลากร และ (8) คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาอนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอประเด็น ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในภาพรวม ระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ระดับสภาพปัญหาพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาจัดการศึกษาไม่ตรงตามความ

ต้องการกำลังคนหรือไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ สอดคล้องกับ Rukiatwong (2016) กล่าวว่าปัญหาของระบบคุณภาพของอาชีวศึกษาคือ เนื้อหาไม่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ เนื้อหาหลักสูตรไม่สอดคล้องกับโลกการทำงานจริง สถานศึกษาขาดแคลนทรัพยากร มีข้อบกพร่องในระบบประกันคุณภาพ

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า อนาคตภาพการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในยุคดิจิทัล ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (1) ด้านแนวคิดและทฤษฎีที่เหมาะสม ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกลไกที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร บริหารและการจัดการความรู้ในงานด้านต่างๆ ของสถานศึกษา มีภาวะผู้นำดิจิทัล การบริหารการเปลี่ยนแปลงที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้อง Chaemchoy (2019) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องหาแนวทางใหม่ๆ ที่จะเชื่อมโยงความคิด ความรู้ และใช้เทคโนโลยีเป็นตัวส่งผ่านไปยังผู้เรียนที่อาศัยอยู่ในโลกที่ใช้เทคโนโลยีเพื่อการติดต่อสื่อสาร สังคม และการสร้างสรรค์ (2) ด้านหลักการจัดการศึกษา จะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน มุ่งเน้นผลิตคนสู่การพัฒนานวัตกรรม สร้างผู้เรียนที่มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ การดำรงชีวิตในสังคมของคนในยุคดิจิทัล สอดคล้องกับ Ruamchomrat (2015) หลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของการอาชีวศึกษา ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ คุณภาพการอาชีวศึกษาว่ามุ่งจัดการศึกษาวิชาชีพตามหลักสูตรสมรรถนะและการบริหารจัดการสมัยใหม่ (3) ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูจะต้องปรับเปลี่ยนบทบาทมาเป็นที่ปรึกษา เป็นผู้กระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือและนำเทคโนโลยีมาช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในระดับขั้นที่สูงขึ้น รวมถึงการสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ใช้ STEM เข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Dawreong (2017) การจัดการเรียนรู้ด้านอาชีวะและเทคนิคศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความต้องการในด้านวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและมุ่งเน้นนวัตกรรมการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อม ภาษาต่างประเทศ (4) ด้านเครือข่ายความร่วมมือ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาทั้งในและต่างประเทศ ให้มีความสำคัญกับผู้มีส่วนได้เสีย พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เกี่ยวกับความร่วมมือกับเอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา ติดตามและประเมินผล ส่งเสริมและสนับสนุนเอกชนและสถานประกอบการให้จัดการอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการอาชีวศึกษา พัฒนาระบบการสนับสนุนทรัพยากรและการจัดให้มีกองทุนอาชีวศึกษา สอดคล้องกับ Kanlayalak (2015) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ ร่วมกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล นิเทศ ออกแบบแผนการจัดการศึกษา จัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์และให้สถานประกอบการและสถานศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (5) ด้านการบริหารจัดการ จะต้องมีการมีระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านตลาดแรงงานที่จะสามารถนำมาช่วยวางแผนการผลิตกำลังคน การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีภายในองค์กรให้มีความสมบูรณ์ทันสมัย และสามารถเชื่อมโยงการทำงานเป็นเครือข่าย ตลอดจนเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพการจัดให้มีอินเทอร์เน็ตความเร็ว

สูงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ สอดคล้องกับ Gerdruang (2017) กล่าวว่า สถานศึกษามีการจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาเป็นแบบสมัยใหม่ มีการจัดแหล่งความรู้ด้วยข้อมูลจำนวนมากเพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง มีระบบอินเทอร์เน็ตให้ใช้งานได้ทุกคนและการนำเทคโนโลยีมาเปลี่ยนหลักการพื้นฐานในการเรียนการสอนในห้องเรียน พัฒนาระบบเทคโนโลยีเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ในทุกพื้นที่ของสถานศึกษา (6) ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะอาชีพ ยืดหยุ่นสามารถปรับปรุงเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีได้ตลอดเวลา พัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของประเทศและโลก มุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ บูรณาการองค์ความรู้ข้ามศาสตร์เพื่อพัฒนาผู้เรียนสู่การเป็นผู้ผลิตนวัตกรรม มุ่งให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์เป็น เรียนรู้ด้วยตัวเองเป็น แก้ปัญหาทำโครงการต่างๆ สอดคล้องกับ Rukkiatwong (2016) หลักสูตรอาชีวศึกษาต้องส่งเสริมความรู้ทักษะพื้นฐานและความพร้อมที่จะทำงาน การพัฒนาทักษะด้านคณิตศาสตร์และความรู้พื้นฐานอื่นๆ (7) ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีความเป็นมืออาชีพ มีความสามารถและศักยภาพสูง มีนวัตกรรม มีความรู้พื้นฐานด้านการคิดวิเคราะห์ รวมถึงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและภาษาต่างประเทศ มีระบบฝึกประสบการณ์วิชาชีพเฉพาะสาขาอย่างชัดเจนและเข้มข้นโดยส่งเข้าฝึกงานในสถานประกอบการเสมือนจริง สอดคล้องกับ Intajak (2019) การพัฒนาครูอาชีวศึกษาทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการต้องมีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การใช้ครูอาชีวศึกษาในอนาคตต้องให้เต็มตามศักยภาพของครูและให้สอดคล้องกับสมรรถนะของแต่ละบุคคล รวมทั้งกลไกการพัฒนาครูอาชีวศึกษานั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยการขับเคลื่อนเชิงพื้นที่ (8) ด้านคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา การจัดการศึกษาจะต้องมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะที่หลากหลายทำงานได้หลายอย่าง มีทักษะวิชาชีพในสาขาวิชาที่เรียน มีความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามหลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติต่างๆ สามารถประยุกต์ความรู้เพื่อนำมาใช้ในการทำงานที่ใช้ทักษะสูง มีความรู้และทักษะมีความถนัดความรู้เฉพาะด้าน มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ เจตคติและกิจนิสัยที่ดี สอดคล้องกับ Vocational Development Plan B.E. 2017-2036 (2017) การพัฒนาการอาชีวศึกษา มีเป้าหมายผลิตและพัฒนาผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพครอบคลุมอย่างน้อย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 2) ด้านสมรรถนะหลักและสมรรถนะทั่วไป 3) ด้านสมรรถนะวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาควรนำไปเป็นแนวทางพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัล ซึ่งประกอบด้วย ระบบอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง ครุภัณฑ์และสื่อการเรียนการสอนเสมือนจริง สื่อโมเดล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ตอบสนองการจัดการเรียนการสอนยุคดิจิทัล

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษานำไปเป็นแนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) และยุทธศาสตร์ (Strategy) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาในอนาคตได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา สามารถนำแนวคิด หลักการ ตลอดจนวิธีการไปใช้ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตและพัฒนากำลังคนสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ เพิ่มศักยภาพทางการแข่งขันในสังคมโลก

References

- Chaemchoy, S. (2019). *School Management in Digital Era*. (2nd ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Dawreong, J. (2017). *A Scenario of Dual Vocational Education in the Colleges under the Office of the Vocational Education Commission in the Next Decade (2016-2026)*. (Doctoral Dissertation). Graduate School: Rajanagarindra Rajabhat University. Chachoengsao.
- Gerduang, A. (2017). Empowering Learning in the 21 superscript Century for Thailand Society in the Digital Age. *Lampang Rajabhat University Journal*, 6(1), 173-184.
- Intajak, U. (2019). The Scenario of Thai Vocational Teachers During the Next Decades. *Maharakham University Journal*, 13(1), 317-328.
- Kanlayalak, N. (2015). *The Development of Dual Vocational Education Management, Khon Kaen Vocational Education*. Bangkok: Ministry of Education.
- Nilsook, P. (2018). *Vocational Education Management in Thailand 4.0*. Retrieved January 10, 2020, from <https://www.slideshare.net/prachyanun1/>.
- Office of the Council of State. (2008). *Vocational Education Act B.E. 2551*. Royal Thai Government Gazette, 125.
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Act of B.E. 2017-2036*. Retrieved January 10, 2020, from <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>
- Office of the National Economic and Social Development Council. (2016). *National Economic and Social Development Plan B.E. 2017-2021*. Retrieved January 23, 2020, from https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422
- Office of the Vocational Education Commission. (2017). *Vocational Development Plan B.E. 2017-2036*. Retrieved January 7, 2020, from <https://www.vec.go.th/>
- Rukkiatwong, N. (2016). *Reform of Vocational Education in Thailand*. Bangkok: Thailand Development Research Institute (TDRI).
- Ruamchomrat, J. (2015). *Management Model of Dual Vocational Training System in Vocational Colleges under the Office of the Vocatinal Education Commission*.

(Doctoral Dissertation). Graduate School: Kanchanaburi Rajabhat University.
Kanchanaburi.